

İSTANBUL ÜSKÜDAR HASAN TAN ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/17

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 13/4/2026 tarihli ve 2026/339 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
A. Fiziksel Koşullar	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık Hizmetleri	9
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	10
F. Eğitim, Faaliyetler ve Günlük Yaşam	12
G. Dış Dünya ile İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	13
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	14
A. Değerlendirme	14
B. Tavsiyeler.....	14
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	14
2. Üsküdar Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
3. İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	15
4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	15

KISALTMALAR

- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- SGK** : Sosyal Güvenlik Kurumu

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak TİHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Çocuk Evleri Sitesi; 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 12'nci (Ek: 1/2/2007-5579/1 md.; Değişik: 6/2/2014-6518/14 md.) maddesi uyarınca: *“Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TİHEK'in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda çocukların koruma altına alındığı yerlere ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Yukarıda anılan görevin icrası kapsamında, İstanbul Üsküdar Hasan Tan Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü'ne 24/2/2025 tarihinde **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ...; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları

..., ..., ..., ...; Sağlık Teknisyeni ... ile Kurumumuzun talebi üzerine İstanbul Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez Müdürü ile yapılan ilk görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TİHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak olan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden, Merkezde bulunan çocuklar, Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış, Merkezdten talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Akabinde Merkezde çocukların kaldıkları evler sırasıyla ziyaret edilmiş, hâlihazırda Merkezde bulunan tüm çocuklar ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Ardından idari binada bulunan servisler Ziyaret Heyeti tarafından yerinde incelenmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret tamamlanmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ve Başkanlık Makamının 27/1/2025 tarihli ve 47058 sayılı oluruna istinaden 24/2/2025 tarihinde İstanbul Üsküdar Hasan Tan Çocuk Evi Sitesine¹ gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler

9. Merkez, İstanbul ili Üsküdar ilçesinde ve ulaşımın kolay olduğu bir konumda bulunmaktadır. Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşımın mümkün olduğu bilgisi alınmıştır.

10. 2001 yılında açılan Merkez, 13/11/2002 tarihinden itibaren Hasan Tan Çocuk Yuvası olarak hizmet vermeye başlamıştır. 8/8/2017 tarihinde ev tipi sosyal hizmetler modeline² geçilerek kuruluşun ismi Üsküdar Hasan Tan Çocuk Evleri Sitesi olmuştur.

---

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

² 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 3'üncü maddesinin on üçüncü fıkrasına göre; çocuk, kadın, engelli ve yaşlılar ile bakım veya barınma ihtiyacı olan kişilere hizmet verilen mesken niteliğindeki yatılı sosyal hizmeti ifade etmektedir.

B. Merkez Personeli

11. Merkezde 50 personel görev yapmaktadır. Ziyaret tarihinde Merkezde görev yapan personelin ünvan ve sayı dağılımına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür Vekili	1
Müdür Yardımcısı	1
Psikolog	2
Sosyolog	1
Diyetisyen	1
Çocuk Eğitici	2
Sosyal Çalışmacı	1
Öğretmen	2
Din Görevlisi	1
Memur	4
Teknisyen Yardımcısı	1
Hemşire	1
Büro Personeli	1
Şoför	1
Temizlik Personeli	5
Bakım Personeli	14
Güvenlik Personeli	3
Nöbet Personeli	2
Destek Personeli	3
Hizmetli	3
TOPLAM	50

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı

12. Merkezde bakım, temizlik ve güvenlik personelinin vardiya esasına göre çalıştığı, diğer personelin ise hafta içi mesai saatleri arasında görev yaptığı belirtilmiştir. Merkezde kalan çocukların takipleri, grup annesi olarak adlandırılan grup sorumluları tarafından yürütülmektedir. Her grupta 2 grup annesinin bulunduğu, bu personelin 24 saat esasına göre

dönüşümlü olarak görev yaptığı ve çocukların yanında sürekli olarak bir grup annesinin bulunduğu bilgisi edinilmiştir.

13. Merkezde görev yapan personelin düzenli olarak meslek içi eğitim aldığı ifade edilmiştir. Alınan eğitimlerin; Anka Çocuk Destek Programı Eğitimi, İlk Yardım, İş Sağlığı ve Güvenliği, Yangın Söndürme, Deprem, Travmatik Olaylar Sonrası Çocuklarla İletişim, Çocuklarda Hijyen, Vasilik, Protokol Yönetimi, Güvenli İnternet Kullanımı, Muhakkiklik, Yapay Zeka, Yapay Zeka Destekli Araçlar, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) - İhale, Resmi Yazışma Kuralları, Sıfır Atık, Masal Anlatıcılığı olduğu incelenen belgelerden anlaşılmıştır. Personelin insan hakları, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına dair eğitim almadığı öğrenilmiştir.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

14. Merkez; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde, İstanbul Valiliğine bağlı olarak koruma ve bakım altına alınan 7-12 yaş erkek çocuklar için müdahale birimi olarak hizmet vermektedir.

15. Merkezde 4 daire bulunmaktadır. Merkezin kapasitesi her dairede 8 çocuk olmak üzere toplamda 32 kişidir. Ziyaret tarihinde 4 dairenin her birinde en az 17 olmak üzere toplam 70 çocuğun kaldığı anlaşılmıştır.

16. Merkezde ziyaret tarihinde misafir statüsünde çocuk bulunmamaktadır.

17. Merkezde ziyaret tarihinde gönüllü aile yanına verilen çocuk bulunmadığı, aile yanına izinle verilen 1 çocuk bulunduğu ifade edilmiştir.

18. Merkezde kalan çocuklar içerisinde ikisi refakatsiz olmak üzere toplam 14 yabancı çocuk olduğu öğrenilmiştir.

19. Merkezde kalan engelli çocuk sayısı 8 olup, 5 çocuğun hafif düzeyde özel gereksinimi, 2 çocuğun orta düzeyde özel gereksinimi, 1 çocuğun ise özel koşul gereksinimi bulunmaktadır. Merkezde kalan çocukların genellikle özgül öğrenme güçlüğü yaşadığı belirtilmiştir.³

---

³ Özgül öğrenme güçlüğü; sözlü ve sözsüz bilgilerin algılanması ve işlenmesinde zorluklarla karakterize nörogelişimsel bir bozukluktur.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

20. 5 katlı olarak inşa edilen Merkez binasının giriş katı idari birimler olarak kullanılmaktadır. Üst katlarda çocukların yaşam alanı olan 4 daire bulunmaktadır. Merkezde kalan çocukların renklere göre ayrılmış gruplarda kaldığı; grupların sarı, mor, yeşil ve mavi olarak ayrıldığı görülmüştür.

21. Merkez idari binası girişinde engelli rampasının olduğu görülmüştür.

22. Merkezde asansör bulunduğu ve merdiven boşlukları için koruyucu filelerin kullanıldığı görülmüştür.

23. Merkezde ortak kullanım alanları olarak çocuklar için bahçe, basketbol sahası, oyun parkı, bilgisayar odası, spor salonu, kütüphane, etüt odası, terapi odası ve yemekhane mevcuttur. Merkez Müdürü bu alanlara ek olarak oyun konsollarının bulunduğu bir alan ile ritim atölyesi ve kum terapisi yapılabilecek bir alan oluşturmayı planladıklarını belirtmiştir. Ziyaret sonrasında Kurumumuza iletilen bilgi ve belgelerden ilgili planlamanın hayata geçirildiği bildirilmiştir. Merkez ortak kullanım alanlarında koltuk sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Ziyaret sonrasında Kurumumuza iletilen bilgi ve belgelerden ortak yaşam alanlarına koltuklar yerleştirildiği anlaşılmıştır.

24. Merkez bahçesinde çocukların zaman geçirebilecekleri oturma alanları ve spor sahasının bulunduğu görülmüştür.

25. İdari kat, bahçe, depolar, spor salonu ve diğer ortak alanların temizlik personeli tarafından her gün temizlendiği, çocukların kaldığı dairelerin ise bakım personeli tarafından her gün temizlendiği ifade edilmiştir.

26. Dairelerin her birinin; ortak yaşam alanı, 2 çocuk odası, mutfak alanı, banyo ve tuvalet alanı ile grup sorumlusu odasından oluştuğu görülmüştür. Merkezde çocukların kaldıkları evlerin tamamı ziyaret edilmiş, evlerin aynı standartlarda tefrişatının yapıldığı görülmüştür.

27. Dairelerin ortak yaşam alanında oturma alanları ve televizyon olduğu, mutfakta masa/sandalyeler bulunduğu görülmüştür.

28. Çocuk odalarında sabit 6 adet baza bulunduğu, kapasite aşımı nedeniyle odalarda yere ikişer veya üçer yatak daha yerleştirilmesi suretiyle yatma alanlarının sağlandığı görülmüştür.⁴

29. Yatak odalarında pencere kolunun bulunmadığı görülmüş, bakım personelinin odayı havalandıracağı zaman kolu taktığı ifade edilmiştir. Pencerelerde ve balkon kapılarında korkuluk bulunduğu görülmüştür.

30. Odalarda bulunan dolapların sabitlendiği, etajerlerin ve kombi peteklerinin sivri kenarlarında korumalıklar olduğu görülmüştür. Çocukların şahsi eşyalarını koydukları elbise dolaplarının kapasite aşımı nedeniyle çocuk sayısını karşılayamadığı, çocukların elbise dolaplarını ortak kullandığı görülmüştür.

31. Çocukların kaldığı dairelerde bulunan prizlerin korumalı olmadığı görülmüştür.

32. Dairelerde 2 tuvalet ve 1 banyo bulunduğu görülmüş, banyo ve tuvalet alanlarının çocuk sayısına göre yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Bu kapsamda çocuklar için salı ve çarşamba olmak üzere 2 ayrı banyo günü olduğu, sıcak suyun 7 gün 24 saat mevcut olduğu ve gerekli durumlarda da çocukların banyo yapabildiği ifade edilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde banyo konusunda sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir. Banyo ve tuvalet alanlarının genel olarak temiz ve kullanılabilir olduğu, banyo kısmında bulunan lavaboların çocukların erişimine uygun olduğu anlaşılmıştır.

33. Dairelerde 1 çamaşır ve 1 kurutma makinesi olduğu görülmüştür. Merkezde kalan çocukların çamaşırlarının günlük olarak yıkandığı belirtilmiştir. Yataklarda kullanılan nevresim takımlarının haftada 2 kez değiştirildiği belirtilmiş, nevresimlerin genel itibarıyla temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

34. Çocukların kullanımı için bulundurulan kırtasiye dolaplarının ve ayakkabı dolaplarının kapasite aşımı nedeniyle yetersiz kaldığı görülmüştür.

35. Odaların genel olarak temiz ve düzenli olduğu görülmüştür. Görevli bakım personeli, temizliğin kendileri tarafından yapıldığını ve çocuk sayısı da göz önüne alındığında hem temizliğin hem de çocuklarla ilgilenmenin kendilerini zorladığını belirtmiştir.

36. İdari kısımlar ve çocukların kaldıkları evler doğalgaz ile ısıtılmaktadır. Çocuklarla yapılan görüşmede ısınmayla ilgili herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

---

⁴ 6/9/2022 tarihli ve 31945 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in 8’inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; “Çocuk evleri sitesinde her bir evin kapasitesi en fazla on çocuğa hizmet verilecek şekilde çocukların yaş, cinsiyet ve gelişim özelliklerine göre belirlenir.”

37. Merkezde son kullanma tarihi geçmemiş yangın tüplerinin olduğu ve ortak alanlarda yangın sensörlerinin bulunduğu gözlemlenmiştir. Dairelerden bazılarında yangın tüplerinin olmadığı görülmüştür.

38. Merkezde 37 adet güvenlik kamerasının bulunduğu bilgisi alınmıştır. Ortak yaşam alanlarında kamera bulunmadığı ancak bu alanlara da kamera yerleştirilmesinin planlandığı belirtilmiştir. Ziyaret sonrasında Kurumumuza iletilen bilgi ve belgelerden ilgili planlamanın hayata geçirildiği bildirilmiştir.

39. Merkezde ulaşım için kullanılabilir 2 adet servis bulunduğu ancak acil bir durum yaşanması, toplu etkinliklere katılım veya hastaneye sevkler gibi durumlarda bu servislerin yeterli olmadığı belirtilmiştir.

40. Haşere ve kemirgenlere karşı ilaçlamanın ayda 1 defa yapıldığı ifade edilmiş olup konuya ilişkin bilgi ve belgeler incelenmiş, ilaçlamanın düzenli olarak gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

41. Kurumda elektrik kesintilerine karşı jeneratör bulunduğu görülmüştür.

42. Merkez binasına ilişkin deprem analizlerinin yapıldığı, depreme dayanıklı olduğuna dair rapor alındığı görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

43. Merkeze kabul edilen çocukların Merkeze uyumunu sağlamak amacıyla Merkezdeki tüm birimlerin tanıtıldığı bildirilmiştir. Okulun ilk günlerinde grup sorumlularının, çocuğun oryantasyon sürecini kolaylaştırmak amacıyla okulda çocuğa eşlik ettiği bilgisi alınmıştır.

44. Merkezde çocukların istek ve şikâyetlerini İdareye iletilebilmesi için dilek ve şikâyet kutuları bulunmaktadır. Öte yandan çocukların yaşları itibarıyla yazılı başvurudan çok sözlü olarak talep ve şikâyetlerini ilettiği anlaşılmıştır. Bu kapsamda çocukların öncelikle bakım personeli ve grup sorumlularına veya psikososyal serviste bulunan personele istek ve şikâyetlerini iletildiği belirtilmiştir. Görüşme yapılan çocuklar bu durumu teyit etmişlerdir. Grup sorumluları ile bakım personelinin okul ödevleri için kendilerine yardımcı olduğu görüşme yapılan çocuklarca ifade edilmiştir.

45. Çocukların personelle iletişim kurmakta herhangi bir sorun yaşamadığı ve personelin çocuklara tavrının iyi olduğu gözlemlenmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde personelin kendilerine yönelik kötü bir muamelesi veya tutumunun bulunmadığı belirtilmiştir.

46. Son 1 yıl içerisinde hakkında kötü muamele ve işkence iddiası ile disiplin soruşturması açılan herhangi bir personel bulunmadığı belgelerden anlaşılmıştır.

47. Grup anneleri tarafından günlük faaliyetlerin takibi için “Grup (Çocuk Evi) Günlüğü” tutulmaktadır. Söz konusu defter incelenmiş, bazı dönemlerde defterin ayrıntılı doldurulmadığı, genel ifadelerin kullanılmasıyla yetinildiği görülmüştür. Ayrıca ilgili defterlerin Merkez Müdürü tarafından düzenli olarak kontrol edildiğine yönelik mühür veya imza bulunmadığı görülmüştür.

48. Merkezde kalan çocukların eğitim ve yaş durumlarına göre devlet tarafından harçlık desteği aldığı İdarece belirtilmiştir. Görüşme yapılan çocuklar tarafından bu konuda bir şikâyet alınmamıştır.

49. Merkez kapasitesinin üzerinde çocuğun kalması sebebiyle yeterli sayıda grup sorumlusu ve bakım elemanının bulunmadığı İdarece ifade edilmiştir. Personel ile yapılan görüşmede Merkezin kapasite artışından kaynaklı olarak personelin yetersiz kaldığı yönünde şikâyetler alınmıştır. Merkezde sadece erkek çocukların kaldığı ancak erkek bakım personeli bulunmadığı, bu durumun bazı durumlarda çocukların mahremiyet bilinci açısından sorun oluşturduğu İdarece belirtilmiştir. Heyetçe yapılan incelemede dairelerde kalan çocuk sayısının olması gereken sayının çok üstünde olmasına bağlı olarak mevcut personelin yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir.

50. İdare, Merkezde kalan yabancı uyruklu çocuklarla kendi imkânlarıyla iletişim kurduklarını ve çocukların Türkçeyi çok çabuk öğrendiklerini belirtmiştir. İdare tarafından tercüman görevlendirilmesi talebinde bulunduğu ancak talebin gerçekleşmediği belirtilmiştir.

C. Beslenme

51. Merkezde çocuklara 3 ana ve 2 ara öğün olmak üzere 5 öğün yemek verildiği, yemeklerin Merkez mutfağında hazırlandığı ve servis edildiği belirtilmiştir.

52. Merkezde 1 diyetisyen görev yapmaktadır. Yemek listelerinin diyetisyen tarafından hazırlandığı belirtilmiştir. Ayrıca bazı çocukların yemek takiplerinin de diyetisyen tarafından yapıldığı ifade edilmiştir. Görüşme yapılan çocuklar yemek listelerinin hazırlanma sürecinde fikirlerinin alındığını ifade etmişlerdir.

53. Görüşülen çocuklar tarafından yemeklerin yeterli, doyurucu ve lezzetli olduğu, yemekler ile ilgili herhangi bir sorun bulunmadığı belirtilmiştir.

54. Mutfağın temiz olduğu görülmüş, yemek numunelerinin 72 saat süreyle saklandığı, mutfak ve soğuk hava deposunun temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

55. Merkezde su arıtma sistemi bulunmaktadır. Periyodik olarak bakım ve filtre temizliği yapıldığı belirtilmiştir. Bu husus Heyetçe incelenen raporlardan teyit edilmiştir. Ayrıca Merkezde yemek şirketi tarafından kişi başına günde 5 adet 0,5 litre ambalajlı su temin edildiği belirtilmiştir.

56. Merkezde kantin bulunmadığı, bu kapsamda çocukların ihtiyaçlarını Merkeze yakın konumdaki marketlerden kendi harçlıkları ile karşıladığı anlaşılmıştır.

D. Sağlık Hizmetleri

57. Sağlık servisi; ilaçların muhafaza edildiği 1 hemşire odası ve 1 muayene odasından oluşmaktadır. Merkezde 1 hemşire görev yapmakta olup 08.30-17.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Hemşire tarafından çocukların hastane randevularının oluşturulması, çocukların hastaneye götürülmesi ve muayenelerinin yaptırılması, reçete edilen ilaçların temin edilmesi, ilaçların düzenlenmesi, ilacın kullanımının takip edilmesi, periyodik muayenelerinin planlanması ve takip edilmesi, aşılarnın takip edilmesi, çocukların sağlık dosyalarının düzenli olarak tutulması, psikiyatrik ilaçların etkileri ile yan etkilerinin sosyal servis ve okul öğretmeni ile istişare edilerek doktora bildirilmesi görevlerinin yerine getirildiği bilgisi edinilmiştir.

58. İlaçların kapaklı dolaplarda her çocuk için ayrı biçimde muhafaza edildiği görülmüş, günlük doz olarak ilaçların plastik ilaç kutularında hazırlanarak grup evlerine teslim edildiği ve takip defterine işlendiği ifade edilmiştir. Kırmızı ve yeşil reçeteli ilaçlar için ayrıca bir çizelge veya defter tutulmamaktadır.

59. Düzenli olarak takip edilen ve hastaneye sevk edilen 2 çocuk bulunduğu, bunlardan birinin kalp ameliyatı, diğerinin ise yanık tedavisi sebebiyle düzenli takip edildiği belirtilmiştir.

60. Çocukların diş ve göz taramasının düzenli olarak yılda bir kez gerçekleştirildiği öğrenilmiştir. Heyetçe ilgili kayıtlar kontrol edilmiştir.

61. Ziyaret sırasında dairelerde bulunan ilk yardım dolaplarının boş olduğu görülmüş, personel tarafından pazartesi günleri hemşire tarafından gerekli malzemenin getirildiği belirtilmiştir.

62. Heyette yer alan doktor tarafından; Merkezde genel olarak sağlık tarama gözetim ve uygulamalarının düzenli bir şekilde yapılmadığı, bu kapsamda Merkezde kalan çocukların sağlıklı büyümesi ve gelişmesi için düzenli sağlık kontrolleri ve uygun sağlık hizmetlerinin kritik öneme sahip olduğu belirtilmiştir.

63. Ailelerin çocuğun tedavisine onam vermemesi yahut bundan imtina etmesi durumunda mahkemeden çocuğun tedavisinin sağlanması yönünde sağlık tedbiri talep edildiği bildirilmiştir.

64. Merkezin konumu itibarıyla hastanelere yakın olduğu, en yakını 1.5 kilometre uzaklıkta olmak üzere Merkeze yakın olan 3 hastane bulunduğu, herhangi bir acil durumda 112 Acil Servisinin yaklaşık 3 dakika içerisinde Merkezde olduğu belirtilmiştir.

65. Görüşme yapılan çocuklar; hastalandıklarında önce grup sorumlusuna söylediklerini, ardından revire çıkartıldıklarını ve kendileriyle ilgilenildiğini, acil durumlarda ise hastaneye götürüldüklerini, aldıkları hizmetten memnun olduklarını ifade etmişlerdir.

66. Merkezde kalan çocuklara gönüllü hekimler ve diş hekimleri tarafından göz ve diş taraması yapıldığı ifade edilmiş, son taramanın ise 2024 yılı sonunda yapıldığı görülmüştür.

67. Merkezde kalan çocukların büyüme ve gelişmesinin takip edilmesi amacıyla yılda 2 kez boy ve kilo takiplerinin yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

68. Uyuz, suçiçeği, kızamık gibi bulaşıcı hastalığa yakalanan çocuk olduğunda izole edildiği ifade edilmiştir. Ziyaret tarihinde bulaşıcı hastalığı olan çocuk bulunmadığı anlaşılmıştır.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

69. Merkezde psikososyal servis biriminde 1 psikolog, 1 sosyal çalışmacı, 1 klinik psikolog ve 1 psikolojik danışman olmak üzere toplam 4 personel bulunmaktadır. Psikolojik danışmanın Merkezde aynı zamanda öğretmen olarak da görev yaptığı ve sürekli olarak sosyal serviste bulunmadığı İdarece belirtilmiştir.

70. Psikososyal servis personeli tarafından, Merkezde barınan çocuk sayısı dikkate alındığında personel sayısının yeterli olmadığı belirtilmiştir. Çocuklara yönelik grup çalışmaları ve oyun terapisi gerçekleştirilmeye çalışıldığı ancak kalabalıklaşma sebebiyle sürdürülemediği aktarılmıştır. Merkezin kapasite üstü çalışmasının ve bu sebeple bakım personeli eksikliğinin bulunmasının psikososyal serviste verilen hizmetleri de aksattığı belirtilmiştir.

71. Çocukların Merkeze kabulünün ardından temasa geçtikleri ilk birimin psikososyal servis birimi olduğu, burada Merkeze yeni gelen çocuklar için bir oryantasyon gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

72. Çocuklar için 3 ayda bir uygulama planı hazırlandığı belirtilmiştir. Grup çalışmaları ve çocuklarla birebir görüşmeler yapılmadığı ancak çocukların dilediklerinde psikososyal servise erişerek personel ile iletişime geçebildiği belirtilmiştir.

73. Merkezde psikoterapi süreçleri devam eden 7 çocuğun bulunduğu, psikoterapi süreçlerinin görevli klinik psikolog bulunmadığı için Merkez bünyesinde yürütülemediği ve psikoterapi masraflarının bağışlar vasıtasıyla karşılandığı belirtilmiştir.

74. Özel eğitim merkezine giden 19 çocuk bulunduğu, bu çocukların takiplerinin düzenli olarak yapıldığı öğrenilmiştir.

75. Merkezde bulunan çocukların yaş grubu itibarıyla intihara meyilli olmadığı ancak kendine veya diğer çocuklara zarar verme eğiliminde olan çocukların bulunabildiği belirtilmiştir. Bu çocuklar için rehabilitasyon faaliyetleri düzenlendiği belirtilmiştir. Ayrıca çocuklar arasında akran zorbalığı durumlarının yaşanabildiği ifade edilmiş, ziyaret sırasında da çocukların birbirlerine zarar verme eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir. Çocuklar arasında ciddi bir durumun meydana gelmesi halinde dairelerinin değiştirildiği belirtilmiştir.

76. Çocuklarla mahremiyet bilincine ilişkin görüşmeler yapıldığı, bunun yanında yatılı izin dönüşlerinde, aile ilişkileri üzerine ve eğitimlerine ilişkin görüşmeler yapıldığı belirtilmiştir.

77. Ziyaret tarihinden önce Merkezde kalan 3 çocuğun Merkezden izinsiz ayrıldığı, izinsiz ayrılan çocuk prosedürünün başlatıldığı, ilgili emniyet birimlerine bilgi verildiği, bu tür durumların yaşanmaması adına çocukların Merkeze aidiyet hissetmeleri, alışmaları ve burada iyi vakit geçirmelerine yönelik çalışmaların yapıldığı ifade edilmiştir.

78. Merkezde yabancı uyruklu çocukların aileleri ile iletişime geçme hususunda problem yaşandığı, geri gönderme merkezinde bulunan aile bireylerinin sınır dışı edilmesi sonucunda çocuğun ülkede tek kalabildiği vakaların yaşanabildiği ancak kimi ebeveynlerin çocuğunun burada kalmasını istediği için çocuğu olduğunu belirtmediği durumların da yaşanabildiği belirtilmiştir.

79. Heyette yer alan psikolog tarafından yapılan gözlemlere göre, çocukların genellikle iletişime açık olduğu, oyunlara katıldıkları, girişken oldukları, kurallara ve görevli personelin yönlendirmelerine uydukları ancak personel eksikliğinin otoritenin korunmasını, kontrolü ve çocukların psikolojik durumlarını daha yakından takip etmeyi zorlaştırdığı tespit edilmiştir.

F. Eğitim, Faaliyetler ve Günlük Yaşam

80. Merkezde bulunan 70 çocuğun 3'ü anaokuluna, 64'ü ilkokula, 3'ü ise ortaokula devam etmektedir.

81. Merkezde bulunan hafif-orta mental retardasyon rahatsızlığı bulunan çocukların özel eğitim merkezine gittiği öğrenilmiştir.

82. Merkezde, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, yardım dernekleri ve gönüllüler tarafından okçuluk dersleri verildiği, sportif ve kültürel etkinlikler düzenlendiği bilgisi alınmıştır.

83. Merkezde pazartesi günleri 17.00-18.30 arasında bir gönüllü eğitmen tarafından Akıl ve Zekâ Oyunları Atölyesi; cuma günleri 18.00-20.00 arasında bir gönüllü eğitmen tarafından Animasyon Tasarım Atölyesi düzenlendiği öğrenilmiştir. Görüşme yapılan çocuklar düzenlenen etkinliklerden memnun olduklarını ifade etmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından incelenen kamera kayıtlarından da Merkezde çeşitli etkinlikler düzenlendiği anlaşılmıştır.

84. Yaşam evlerinde çeşitli oyuncakların bulunduğu görülmüştür. Çocukların gün içerisinde satranç ve el beceri oyunları oynamaya teşvik edildiği, televizyon izleme ve tablet ile vakit geçirmeleri için belirli sürelerin olduğu belirtilmiştir. Görüşme yapılan çocuklar, Merkezde internet erişimi talebinde bulunmuşlardır. Merkez İdaresi internet erişimi sağlanması durumunda kontrolünün çok zor olduğu gerekçesiyle talebin yerine getirilmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir.

85. Çocukların tabletlerinde oynadıkları oyunların şiddete dayalı oyunlar olduğu ve yaş gruplarına uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

86. Çocuklar için Merkezde ve Merkez dışında çeşitli etkinlikler düzenlendiği belirtilmiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde bu husus teyit edilmiş; denize ve havuza gitme, oyun parklarına ve çocuk eğlence merkezlerine gitme gibi farklı aktivitelerin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

87. Çocukların yeteneğine göre resim ve müzik gibi etkinliklere yönlendirildiği ancak müzik ile ilgili gerekli ekipmanların bulunmaması sebebiyle zorluk yaşandığı belirtilmiştir. İdare tarafından müzik faaliyetlerinin gerçekleştirileceği bir ritim odasının oluşturulmasının planlandığı ifade edilmiştir.

88. Ortak alanlarda her çocuğa yetecek kadar sandalye ve masa bulunmadığı görülmüştür.

89. Kalabalıklaşma nedeniyle çocukların ders çalışma ve ödev yapmaları esnasında oyun oynayan diğer çocuklar tarafından dikkatlerinin dağıldığı belirtilmiş, ziyaret esnasında da bu durum gözlemlenmiştir.

90. Merkez bahçesinde bulunan ve daha önce depo olarak kullanılan tek katlı binanın tadilat işlemlerinin devam ettiği görülmüş, bu binanın bir odasının terapi amaçlı faaliyetler diğer odasının ise sanat atölyeleri için kullanılmaya başlanacağı belirtilmiştir. Rapor yazım sürecinde ilgili planlamanın hayata geçirildiği bildirilmiştir.

91. Çocuklar için düzenli olarak bir berberin Merkeze geldiği ve çocukların saç tıraşı ihtiyaçlarının karşılandığı belirtilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

92. Merkez tarafından temin edilen akıllı telefon aracılığıyla çocukların aileleri ile sesli ve görüntülü olarak görüşme sağlayabildiği anlaşılmıştır. Telefon görüşmelerinin haftada 10-15 dakika olacak şekilde gerçekleştirildiği, düzenin bozulmaması amacıyla dışarıdan arama alınmadığı, haftada bir olacak şekilde Merkezden ailelerin arandığı öğrenilmiştir.

93. Aile bireyleri ceza infaz kurumunda veya yurt dışında olan ya da benzer istisnai durumlarda çocukların telefon görüşmeleri için aranmaları durumunda hemen görüşme sağlandığı ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, haftada bir gün telefon haklarının olduğunu, konuşma esnasında grup sorumlusunun yanlarında bulunduğunu belirtmiştir.

94. Merkezde kalan çocukların yılda 60 güne kadar ailelerinin yanına yatılı izne gönderilebildiği belirtilmiştir. Çocukların yatılı izinden dönmelerinin ardından yeniden sosyal değerlendirmeye tabi tutulduğu ifade edilmiştir.

95. Çocukların aileleri ile fiziki görüşmelerinin görüşme odasında sağlandığı ifade edilmiştir. Düzenin sağlanması adına ailelerin randevulu olarak Merkeze geldikleri bilgisi aktarılmıştır. İlk defa yüz yüze görüşmeye gelen veli ile öncelikle psikososyal serviste görüşme gerçekleştirildiği, gerektiğinde ailelere danışmanlık verildiği belirtilmiştir.

96. Görüşme yapılan çocuklar, aileleri ile görüşme yapabildiklerini ve aileleri ile hafta sonu dışarı çıkabildiklerini ifade etmiştir.

97. Çocukların tek başlarına dışarı çıkmasına müsaade edilmediği, okula gidiş ve dönüşlerinde personelin çocuklara eşlik ettiği ifade edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

98. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerin temeli ziyaret edilen kurumlarla iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresi ve personeli tarafından ziyaret boyunca tüm bölümlere, gerekli bilgi ve belgelere gecikmeksizin erişim sağlanması için gereken kolaylık gösterilmiştir. İdarenin iş birliğine açık tutumu Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

99. Personelin insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağı konusunda eğitim almasının sağlanması,

100. Her çocuğa giysi dolabı temin edilmesi,

101. Çocukların barındırıldığı dairelerdeki prizlerin korumalı hale getirilmesi,

102. Kırtasiye dolabı ve ayakkabı dolabı sayısının ihtiyacı karşılayacak şekilde artırılması,

103. Tüm dairelerde yangın tüpü bulundurulması,

104. Grup (Çocuk Evi) günlüğünün düzenli olarak tutulması, defterin Merkez müdürü tarafından düzenli olarak kontrol edilmesi,

105. İlk yardım dolaplarında gerekli ilaçların bulundurulması,

106. Çocukların sağlık kontrollerinin düzenli bir plan çerçevesinde yapılması,

107. Merkezden izinsiz ayrılmanın önlenmesine yönelik önlemler alınması,

108. Psikologların görev tanımlarına uygun çalıştırılması, uzmanlıklarından yeterince faydalanılması,

109. Yeteri kadar ders çalışma masası ve sandalyesi ile ders çalışma alanı oluşturulması,

110. Ortak alanlarda her çocuğa yetecek kadar sandalye ve masa bulundurulması,

111. Çocukların tabletlerinde oynadıkları oyunların şiddete dayalı oyunlar yerine yaş gruplarına uygun olarak kullanımının sağlanması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. İstanbul İl Göç İdaresi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

112. Merkezde kalan yabancı uyruklu çocukların aileleri ile iletişime geçme hususunda yaşanan sorunların giderilmesi,

113. Merkez ile irtibatın düzenli bir şekilde sağlanması,
hususları tavsiye edilmektedir.

3. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

114. Merkezde kapasitenin çok üzerinde çocuk bulunması sebebiyle yaşanan kalabalıklaşma sorununun çözülmesine yönelik çalışmalar yapılması,

115. Merkezde çocuk sayısı ile orantılı sayıda psikolog, grup sorumlusu ve bakım personeli görevlendirilmesi,

116. Merkeze gerçekleştirilen dış etkinlikler ve acil durumlar için ulaşım aracı temin edilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.